

VEŘEJNÁ VYHLÁŠKA

kterou se zveřejňuje

OPATŘENÍ OBECNÉ POVAHY

ohledně produktové intervence ve vztahu k binárním opcím

ze dne [18.6.2019]

Česká národní banka (dále jen „ČNB“) jako příslušný orgán v České republice podle § 192a odst. 1 písm. h) zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZPKT“) ve spojení s čl. 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014 o trzích finančních nástrojů (dále jen „MiFIR“) vydává na základě § 136 odst. 1 písm. r) ZPKT ve spojení s čl. 42 odst. 1 MiFIR toto opatření obecné povahy podle § 171 a násl. zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů:

I. Investičním podnikům podle čl. 2 odst. 1 bod 1 MiFIR a úvěrovým institucím podle čl. 2 odst. 1 bod 19 MiFIR (dále společně „investiční podnik“) se zakazuje uvádět na trh, distribuovat nebo prodávat binární opce v České republice a z České republiky jiným než profesionálním zákazníkům podle § 2a a § 2b ZPKT.

II. Binární opcí podle bodu I. se rozumí derivát, který splňuje současně tyto podmínky:

- a) je finančním nástrojem podle čl. 2 odst. 1 bod 29 MiFIR ve spojení s čl. 4. odst. 1 bod 44 písm. c) směrnice 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů,
- b) musí být vypořádán v hotovosti nebo může být vypořádán v hotovosti na žádost jedné ze stran z jiného důvodu než z důvodu neplnění nebo jiné události vedoucí k ukončení (*termination event*),
- c) umožňuje výplatu pouze při uzavření pozic nebo vypršení platnosti a
- d) jeho výplata je omezena na předem stanovenou částku nebo nulu, pokud podkladové aktivum derivátu splní nebo nespĺní jednu či více předem stanovených podmínek.

III. Zákaz podle bodu I. se neuplatní na:

- a) binární opci, u které se nižší ze dvou předem stanovených pevných částek výplaty rovná nejméně částce zaplacené zákazníkem za pořízení této binární opce, včetně provizí, transakčních poplatků a jiných souvisejících nákladů,
- b) binární opci, která splňuje tyto podmínky:
 - i. doba od data vydání do data splatnosti je nejméně 90 kalendářních dnů,

- ii. byl uveřejněn prospekt v souladu se ZPKT, nebo srovnatelným zahraničním právním předpisem upravujícím uveřejnění prospektu při veřejné nabídce cenných papírů nebo podle přímo použitelného předpisu Evropské unie upravujícího prospekt, který má být uveřejněn při veřejné nabídce nebo přijetí cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu,
- iii. binární opce nevystavuje investiční podnik, který ji uvádí na trh, distribuuje nebo prodává, tržnímu riziku a tento investiční podnik ani osoba, se kterou je propojen ovládním, společným vlivem nebo přidružením podle § 22 odst. 3 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, nezískal z binární opce výnos nad rámec předem oznámené provize, transakčních poplatků a jiných souvisejících poplatků.

Odůvodnění

1. PRÁVNÍ RÁMEC

1. Podle čl. 42 MiFIR může příslušný orgán členského státu v tomto členském státě anebo z tohoto členského státu zakázat či omezit uvádění na trh, distribuci nebo prodej určitých finančních nástrojů,¹ finančních nástrojů s určitými stanovenými rysy nebo určitý typ finanční činnosti či praktiky, pokud se rozumně domnívá, že finanční nástroj, strukturovaný vklad nebo činnost či praktika vzbuzují významné obavy o ochranu investorů. Přitom zohlední kritéria a podmínky pro zákaz či omezení tam uvedené. Podrobnější vymezení některých kritérií obsahuje čl. 21 odst. 2 nařízení (EU) 2017/567, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014, pokud jde o definice, transparentnost, kompresi portfolia a dohledová opatření v oblasti zásahů u produktů a pozic. Toto opatření může mít preventivní povahu (závěr čl. 42 odst. 1 MiFIR: „*V případě, že jsou podmínky stanovené v prvním pododstavci splněny, může příslušný orgán preventivně stanovit zákaz nebo omezení podle odstavce 1 předtím, než je finanční nástroj nebo strukturovaný vklad uveden na trh, distribuován nebo prodán zákazníkům.*“).
2. Podle čl. 1 odst. 2 MiFIR se toto nařízení „*vztahuje na investiční podniky povolené podle směrnice 2014/65/EU a na úvěrové instituce povolené podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/36/EU, pokud poskytují investiční služby nebo vykonávají investiční činnosti, a na organizátory trhu, včetně jakýchkoli obchodních systémů, které provozují.*“ (s dále uvedenými odchylkami, které se však netýkají působnosti čl. 42 MiFIR).²
3. Příslušným orgánem ve smyslu čl. 42 MiFIR je v České republice ČNB na základě § 192a odst. 1 písm. h) ZPKT.
4. Za účelem naplnění čl. 42 MiFIR je ČNB podle § 136 odst. 1 písm. r) ZPKT oprávněna „*pozastavit uvádění na trh nebo prodej investičních nástrojů nebo strukturovaných*

¹ Finančním nástrojem se v MiFIR rozumí nástroj vymezený v českém právu jako investiční nástroj (§ 3 ZPKT).

² Pojmu „investiční podnik“ odpovídají v českém právu pojmy (1) obchodník s cennými papíry, (2) zahraniční osoba, která má povolení orgánu dohledu jiného členského státu Evropské unie k poskytování investičních služeb a (3) zahraniční osoba podle § 28 odst. 1 ZPKT (tedy osoba ze státu, který není členským státem Evropské unie), která poskytuje investiční služby v ČR prostřednictvím pobočky. Pojmu „úvěrová instituce“ odpovídají v českém právu pojmy banka a zahraniční banka (a dále úvěrní a spořitelní družstvo, které však není oprávněno poskytovat služby k binárním opcím).

vkladů, pokud jsou splněny podmínky stanovené v čl. 40 až 42 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 600/2014“.

5. Toto opatření se týká neurčitého okruhu osob, je však podle MiFIR dohledovým opatřením, nikoliv právním předpisem, a odpovídá tedy opatření obecné povahy podle § 171 správního řádu. Nutnost materiálního posuzování znaků opatření obecné povahy potvrzuje mj. judikatura Ústavního soudu (sp. zn. Pl. ÚS 19/11). Od právního předpisu se toto opatření liší mj. povinností ČNB podle čl. 42 odst. 6 MiFIR „*Příslušný orgán zákaz nebo omezení zruší, jestliže podmínky uvedené v odstavci 2 již neplatí*“.
6. Citovaná povinnost podle čl. 42 odst. 6 MiFIR současně znamená, že „zákaz“ podle čl. 42 odst. 1 MiFIR je totožný s „pozastavením“ podle § 136 odst. 1 písm. r) ZPKT, neboť v obou případech jde o zákaz platný „do odvolání“, resp. do změny podmínek, nikoliv nutně o zákaz trvalý.
7. Podle § 199 odst. 6 ZPKT ČNB zveřejní návrh opatření obecné povahy podle ZPKT a opatření obecné povahy podle ZPKT pouze způsobem umožňujícím dálkový přístup.

2. DOSAVADNÍ OPATŘENÍ NA ÚROVNI EVROPSKÉ UNIE A JEJICH UKONČENÍ

8. Rozhodnutím (EU) 2018/795 Evropský orgán pro cenné papíry a trhy (ESMA) dočasně zakázal uvádění na trh, distribuci nebo prodej binárních opcí jiným než profesionálním zákazníkům (dále jen „neprofesionální zákazník“) s platností od 2. července 2018 na dobu tří měsíců.
9. V souladu s čl. 40 odst. 6 MiFIR musí ESMA produktové intervence přezkoumávat v přiměřených intervalech, nejméně každé tři měsíce.
10. Při přezkumu vyšly najevo nové informace týkající se:
 - a) binárních opcí, u kterých zákazník obdrží zpět vždy alespoň vloženou částku,
 - a
 - b) binárních opcí, které jsou dostatečně dlouhodobé, byl k nim vydán prospekt a poskytovatel binární opce nebo jiná osoba ze stejné skupiny jsou proti riziku plynoucímu z nich plně zajištěni.³

V případě těchto binárních opcí není pravděpodobné, že by vyvolávaly obavy týkající se významného ohrožení ochrany zákazníků uvedené v rozhodnutí ESMA (EU) 2018/795.

11. S ohledem na tyto důvody a trvalý povahu důvodů uvedených v rozhodnutí ESMA (EU) 2018/795 byl rozhodnutím ESMA (EU) 2018/1466 ze dne 21. září 2018 obnoven zákaz na další tříměsíční období, ale z jeho působnosti byly vyňaty binární opce splňující podmínky podle předchozího odstavce.
12. Rozhodnutím ESMA (EU) 2018/2064 ze dne 14. prosince 2018 a ESMA (EU) 2019/509 ze dne 22. března 2019 byl obnoven zákaz v nezměněném rozsahu na další tříměsíční období.
13. ESMA jako hlavní důvody pro produktové intervence ohledně binárních opcí uvedla zejména významné ohrožení ochrany neprofesionálních zákazníků, složitost produktu, jeho konkrétní vlastnosti (zejména vysokou spekulativnost, podobnost s hazardem), rozsah potenciálních nepříznivých důsledků a míru nepoměru mezi výnosností a rizikem ztráty pro zákazníky.
14. Rozhodnutí ESMA podle čl. 40 MiFIR má dočasnou povahu. Lze je obnovovat, ale obnovení by neměla znamenat zavedení trvalého zákazu, neboť takový postup by byl v rozporu s jeho dočasnou povahou.

³ Příkladem tohoto typu binárních opcí je tzv. inline warrant.

15. Některé příslušné vnitrostátní orgány oznámily postupem podle čl. 42 odst. 3 MiFIR přípravu k přijetí produktových intervenčních opatření na vnitrostátní úrovni.⁴ Další podle informací České národní banky deklarovaly záměr tak v průběhu roku 2019 učinit.
16. Na základě stanovisek ESMA je přitom zřejmé,⁵ že produktové intervence ESMA nebudou dále obnovovány a obavy týkající se významného ohrožení ochrany zákazníků investičních podniků v České republice a i zahraničních zákazníků investičních podniků z České republiky je nutno řešit opatřením ČNB v souladu s pravidly v čl. 42 MiFIR.
17. Podmínky pro dočasné opatření ESMA a pro opatření příslušných orgánů v členských státech jsou v MiFIR v zásadě stejné a nařízení nepožaduje doložení podmínek na základě dat z každého členského státu EU, ale požaduje ochranu zákazníků v členských státech před rizikem, které plyne z povahy nástroje nebo činnosti, a to byť jen v jednom členském státě EU. Cílem zmocnění v MiFIR je preventivní ochrana investorů v případech, kdy by jim z povahy určitého nástroje (případně činnosti nebo praktiky) mohla hrozit podstatná újma (závěr čl. 42 odst. 1 MiFIR).

3. NAPLNĚNÍ HMOTNĚPRÁVNÍCH PODMÍNEK PRO VYDÁNÍ TOHOTO OPATŘENÍ

3.1. „Finanční nástroj“

18. Opatření podle čl. 42 MiFIR se může týkat finančních nástrojů, činností a praktik, případně strukturovaných vkladů.
19. Jako binární opce se označuje nástroj, který je derivátem a je vypořádávaný v hotovosti, kde výplata pevně stanovené peněžní částky závisí na tom, zda nastane, či nenastane jedna či více specifikovaných událostí v souvislosti s cenou, hladinou nebo hodnotou podkladového aktiva v den vypršení platnosti derivátu nebo před tím.⁶ Binární opce zákazníkovi umožňují „vsadit“ na to, že dojde k určité události v souvislosti s cenou, hladinou nebo hodnotou jednoho či více podkladových aktiv (např. akcie, měny, komodity nebo indexu). Pokud k takové události nedojde, zákazník o peníze přijde [opce skončí tzv. out-of-the-money (OTM) neboli „mimo peníze“]. Jestliže událost nastane, je opce vyplacena nebo smlouva zůstává v platnosti s možností obdržení výplaty, nastane-li další smlouvaná událost [opce skončí tzv. in-the-money (ITM) neboli „v penězích“].
20. Podle čl. 2 odst. 1 bod 9 MiFIR se finančním nástrojem rozumí finanční nástroje ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 15 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU o trzích finančních nástrojů (dále jen „MIFID II“), který dále odkazuje na Přílohu I této směrnice, která vymezuje finanční nástroje v oddílu C, mj.:
 - a) v bodě 4 jako „*Opce... a jakékoli jiné deriváty týkající se cenných papírů, měn, úrokových sazeb či výnosů nebo jiné derivátové nástroje, finanční indexy nebo finanční míry, které lze vypořádat fyzicky nebo v hotovosti*“,
 - b) v bodě 5 jako „*Opce ... a jakékoli jiné deriváty týkající se komodit, které musí být vypořádány v hotovosti nebo mohou být vypořádány v hotovosti na žádost jedné ze stran z jiného důvodu než z důvodu neplnění nebo z jiného důvodu ukončení*“,

⁴ Polský orgán Komisja Nadzoru Finansowego (KNF), rakouský orgán Finanzmarktaufsicht (FMA), nizozemský orgán Dutch Authority for Financial Markets (AFM), britský orgán dohledu Financial Conduct Authority (FCA).

⁵ Na základě informací z jednání rady orgánů dohledu ESMA.

⁶ Nižší ze dvou peněžních výplat zpravidla bývá nula, ale nemusí tomu tak být. Binární opce se liší od ostatních spekulativních produktů prodávaných neprofesionálním zákazníkům, jako jsou rozdílové smlouvy, v tom, že má být vyplacena předem stanovená peněžní částka, která přímo nesouvisí s tím, jak velké změně ceny, hladiny nebo hodnoty podkladového aktiva dojde.

- c) v bodě 10 jako „Opce... a jakékoli jiné deriváty týkající se klimatických proměnných, sazeb přepravného nebo měr inflace či jiných oficiálních ekonomických statistických údajů, které musí být vypořádány v hotovosti nebo mohou být vypořádány v hotovosti na žádost jedné ze stran z jiného důvodu než z důvodu neplnění nebo z jiného důvodu ukončení, i další deriváty týkající se majetku, práv, závazků, indexů a měr neuvedených jinde v tomto oddílu, které mají znaky jiných derivátových finančních nástrojů, mimo jiné s ohledem na to, zda jsou obchodovány na regulovaném trhu, v organizovaném obchodním systému nebo v mnohostranném obchodním systému“.

Znaky jiných derivátových finančních nástrojů jsou dále upřesněny v čl. 10 nařízení č. (EU) 2017/565.

21. V závislosti na podkladovém aktivu nástroj popsaný v odstavci 19 znaky finančního nástroje splňuje, a to vždy v případě běžných podkladových aktiv (finanční ukazatele v bodě 4, komodity v bodě 5, klima, přepravné a oficiální statistika v bodě 10),⁷ jinak při splnění dalších znaků.

3.2. „Významné obavy o ochranu investorů“

22. Podle čl. 42 odst. 2 písm. a) bod (i) MiFIR lze přijmout zákaz nebo omezení, pokud posuzovaný nástroj (případně činnost nebo praktika) vzbuzuje významné obavy o ochranu investorů či představuje hrozbu pro řádné fungování a integritu finančních či komoditních trhů nebo stabilitu celého finančního systému či jeho části, tedy i preventivně (závěr čl. 42 odst. 1 MiFIR).
23. Binární opce s ohledem na relativně malé objemy obchodování nepředstavují hrozbu pro stabilitu finančního systému nebo jeho části, nevzbuzují také obavy o řádné fungování komoditních trhů. Mohou ale vzbuzovat významné obavy o ochranu investorů, konkrétně neprofesionálních zákazníků, a tím představovat hrozbu pro řádné fungování finančních trhů. Dále se ČNB zabývala právě podmínkou významné obavy o ochranu investorů.
24. Významná obava o ochranu investorů ohledně binárních opcí byla ČNB posuzována jako obava o ochranu investorů v ČR. ČNB nicméně v souladu s účelem úpravy v MiFIR musela vzít v úvahu i ochranu investorů v jiných členských státech, a to pro případ, že by hrozilo nabízení binárních opcí obchodníky s cennými papíry z ČR. K působnosti tohoto opatření obecné povahy viz také část 3.6.
25. Při určování, zda existuje taková obava, ČNB posoudila faktory a kritéria podle čl. 21 nařízení (EU) 2017/567. Podle tohoto článku mohou příslušné orgány určit existenci významné obavy o ochranu investorů na základě jednoho nebo několika z uvedených faktorů a kritérií. Po jejich zohlednění ČNB dospěla k závěru, že běžné binární opce vzbuzují významné obavy o ochranu investorů, a to z níže uvedených důvodů.

3.2.1. Míra složitosti finančního nástroje⁸

26. Binární opce jsou složité (komplexní) finanční, resp. investiční nástroje, neboť nesplňují znaky jednoduchého investičního nástroje podle § 15k ZPKT (nástroje obsahující derivát jsou z definice jednoduchých nástrojů vyloučeny). Jejich povaha je vzhledem k podmínkám obchodování podstatně složitější než povaha jiných finančních nástrojů, které nejsou považovány za jednoduché, například veřejně neobchodované akcie.

⁷ Jedná se o body Přílohy I oddílu C MIFID II.

⁸ Čl. 21 odst. 2 písm. a) nařízení (EU) 2017/567.

27. Binární opce mají řadu charakteristických rysů, kvůli nimž jsou pro neprofesionální zákazníky těžko pochopitelné. Zejména vyžadují, aby zákazníci přesně posoudili hodnotu opce ve vztahu k očekávané pravděpodobnosti výskytu referenční události, což je dále komplikováno strukturou poplatků.
28. Zákazníci zpravidla investují do binárních opcí mimo organizované trhy. To znamená, že tvorba cen, výkonnost a vypořádání binárních opcí nejsou standardizované.
29. Binární opce zpravidla představují velmi krátkodobé investice, jejich platnost v některých případech vyprší několik minut po zakoupení, a proto jsou velice spekulativní.
30. Neprofesionální zákazníci si nemusejí uvědomit, že pokud se jedná o velmi krátkodobý obchod nebo je pozice uzavřena blízko vypršení platnosti, mají faktory obvykle používané pro tvorbu cen opcí, jako je historická volatilita, jen malý vliv na hodnotu opce.⁹
31. Vzhledem k uvedeným faktorům je pro neprofesionální zákazníky velice složité objektivně stanovit hodnotu binárních opcí,¹⁰ resp. odhadovat jejich reálnou hodnotu.

3.2.2. Míra transparentnosti s ohledem na podkladová aktiva¹¹

32. Poskytovatelé binárních opcí – tedy investiční podniky poskytující služby ve vztahu k binárním opcím, a to buď jako strany smlouvy o binární opci (nebo emitenti v případě sekuritizované binární opce), nebo její zprostředkovatelé – často vyžadují, aby zákazníci souhlasili s tím, že ceny použité ke stanovení hodnoty binární opce se mohou lišit od ceny dostupné na příslušném trhu podkladových aktiv. To znamená, že zákazníci nemusí být vždy schopni ověřit, zda jsou ceny, které jim poskytovatel sdělí, odpovídající.¹² Ani případná dostupnost (věrohodné) tržní ceny podkladového aktiva navíc obavy neodstraňuje, neboť krátkodobý vývoj ceny je v zásadě nahodilý (viz dále).

3.2.3. Míra transparentnosti nákladů a poplatků¹³

33. Binární opce jsou spojeny se složitou strukturou cen, špatnou dostupností informací o tvorbě cen a existencí ještě složitějších nabídek (jako jsou nástroje, které představují soubor několika binárních opcí, nebo asymetrické či nekonzistentní přírážky¹⁴). To zvyšuje složitost těchto produktů a ještě více omezuje možnost neprofesionálních zákazníků pochopit rizika určité binární opce.¹⁵ Některé aspekty poplatků („two way pricing“) jsou podrobně popsány v analýze ESMA.¹⁶

3.2.4. Složitost výpočtu výkonnosti¹⁷

34. Mezi nezbytné odborné znalosti pro obchodování s binárními opcemi patří znalost teorie pravděpodobnosti a schopnost její aplikace na konkrétní obchody s binárními opcemi.¹⁸

⁹ Bod 19 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

¹⁰ Bod 24 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

¹¹ Čl. 21 odst. 2 písm. a) první odrážka nařízení (EU) 2017/567.

¹² Bod 24 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

¹³ Čl. 21 odst. 2 písm. a) druhá odrážka nařízení (EU) 2017/567.

¹⁴ Bod 30 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

¹⁵ Bod 23 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

¹⁶ ESMA: Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options, 2018 (dostupná na www.esma.europa.eu), str. 23 – 24, s doplněním, že negativní očekávaný výnos binárních opcí platí bez ohledu na výši poplatků, str. 13 (pozn. pod čarou č. 4).

¹⁷ Čl. 21 odst. 2 písm. a) třetí odrážka nařízení (EU) 2017/567.

¹⁸ Stanovisko ČNB *Poskytování služeb k tzv. binárním opcím* z října 2015 na www.cnb.cz.

Přestože neprofesionální zákazníci mohou k určení ceny binárních opcí použít běžné nástroje pro vyhledávání a tvorbu cen, jako je vzorec Black-Scholes, v porovnání s poskytovateli binárních opcí mají nepoměrně omezenější znalosti a informace.¹⁹

35. Poskytovatelé binárních opcí mají také mnohem více zkušeností s tvorbou cen u tohoto typu nástrojů než neprofesionální zákazníci a s větší pravděpodobností si vytvořili sofistikované metodiky tvorby cen.²⁰

3.2.5. Povaha rizik²¹

Příčiny: střet zájmů, složitost a nízká transparence binárních opcí

36. Struktura cen v kombinaci s použitím transakčních poplatků na každý obchod vede k tomu, že valná většina neprofesionálních zákazníků v souhrnu přichází o investované peněžní prostředky²² (i přes případné krátkodobé zisky) a poskytovatelé binárních opcí, kteří jsou zpravidla přímou protistranou v daném obchodě, dlouhodobě generují zisk, kterému odpovídají ztráty zákazníků z obchodování a transakční poplatky.
37. Zájmy poskytovatele binárních opcí jsou v přímém střetu se zájmy zákazníků, což zvyšuje riziko, že poskytovatel může manipulovat s cenou podkladového aktiva při vypršení platnosti binární opce nebo prodloužit dobu platnosti binární opce (třeba jen o sekundy či milisekundy), aby opci nemusel vyplatit. Riziko střetu zájmů je u binárních opcí obzvlášť vysoké, jelikož odměnu u těchto produktů určuje skutečnost, zda podkladové aktivum dosáhlo v přesný čas určité ceny či hodnoty, ale současně také poplatky včetně marže.²³
38. Schopnost neprofesionálních zákazníků řádně ohodnotit opci je i při použití jim dostupných nástrojů omezená.²⁴ Navíc vzhledem k uplatnění marže poskytovatele a dalších transakčních poplatků by neprofesionální zákazníci museli pravidelně významně překonávat očekávanou výnosnost investic, aby pro ně obchodování bylo výnosné.
39. ČNB se proto – shodně s ESMA a dalšími příslušnými orgány v Evropské unii – odůvodněně domnívá, že pro neprofesionální zákazníky je mimořádně obtížné informovaně posoudit poměr rizika a výnosnosti daného produktu, a tedy informovaně se rozhodovat o takové investici.²⁵

Vysoké riziko ztrát a očekávaná záporná výnosnost

40. Za účelem posouzení, jak a do jaké míry představují binární opce riziko pro ochranu investorů, ESMA provedla analýzu rozdělení výnosů investorů.²⁶ Z analýzy vyplynuly dva hlavní závěry:
- a) vysoká míra rizika spojená s binární opcí,
 - b) záporná výnosnost běžných binárních opcí.
41. Obecnou charakteristikou binárních opcí je to, že investor může přijít o celou investovanou částku výrazně rychleji ve srovnání s jinými investičními nástroji, uvedená analýza ESMA tedy potvrzuje mimořádně vysokou míru rizika.

¹⁹ Bod 17 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795 včetně poznámky pod čarou tam uvedené.

²⁰ Bod 19 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

²¹ Čl. 21 odst. 2 písm. a) čtvrtá odrážka nařízení (EU) 2017/567.

²² ESMA: Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options, 2018, str. 25.

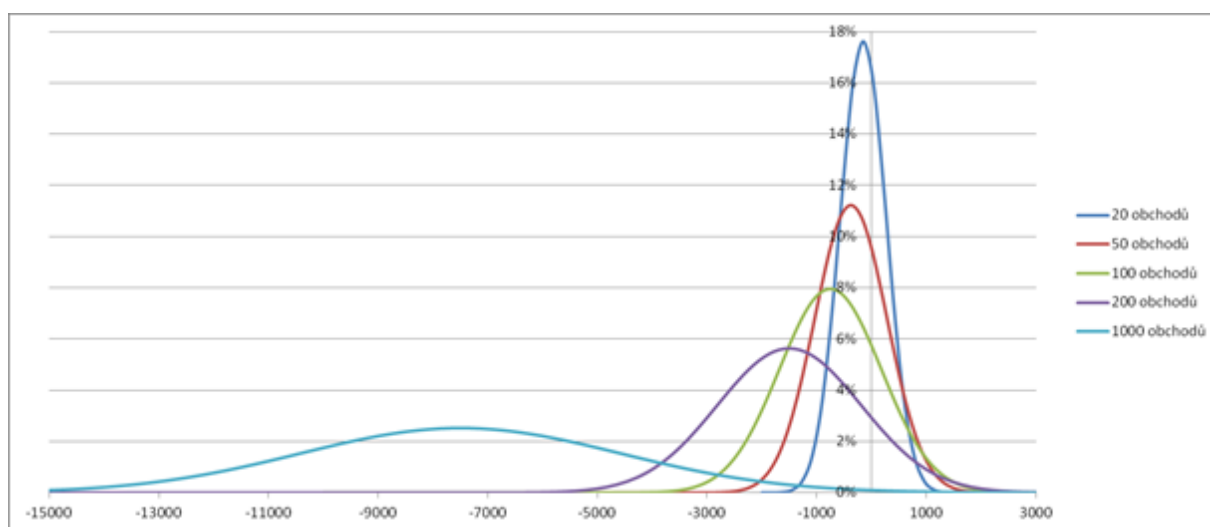
²³ Bod 30 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

²⁴ Srov. část 3.3.1 a 3.3.4 tohoto odůvodnění.

²⁵ Bod 19 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

²⁶ ESMA: Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options, 2018 (dostupná na www.esma.europa.eu).

42. Obtíže při ocenění, binárnost výsledku, krátkodobá povaha a fakticky náhodný vývoj hodnoty podkladových aktiv v krátkodobém horizontu, to vše vede k závěru, že zisk nebo ztráta z běžné binární opce jsou věci náhody. Rozhodující význam v takové situaci mají poplatky a jakýkoliv poplatek znamená, že v delším či kratším horizontu zaznamená investor ztrátu. Záporná výnosnost běžných binárních opcí je významným zdrojem poškození zákazníků.
43. Dále typicky krátkodobý charakter binárních opcí umožňuje investorům provádět mnoho obchodů za sebou. To v kombinaci s očekávanou zápornou výnosností vede k vyšší pravděpodobnosti, že čím více obchodů investor uskuteční, tím budou jeho ztráty kumulativně vyšší.
44. Tyto závěry ilustruje následující graf. Jde o model pravděpodobnostního (binomického) rozdělení zisku při stanoveném počtu obchodů.²⁷ Pravděpodobnostní rozdělení se s přibývajícím počtem obchodů posouvá vlevo, což znamená snižující se pravděpodobnost zisku s přibývajícím počtem obchodů.

Model ČNB. Vodorovná osa znázorňuje celkový výnos, svislá osa znázorňuje pravděpodobnost, že klient takového zisku dosáhne (v procentech).

45. Očekávaná záporná výnosnost pro investora je přitom zpravidla součástí obchodního modelu poskytovatele binárních opcí, jelikož bývá zdrojem jeho očekávaného zisku. Binární opce zavazuje poskytovatele binární opce zaplatit investorovi pevnou částku, nastane-li specifikovaná událost, takže aby poskytovatel dosáhl očekávaného zisku, musí investor utrpět ztrátu.²⁸ Zejména tato vlastnost binárních opcí je činí strukturálně velmi podobnými hazardním hrám.
46. Konkrétně u binárních opcí nabízených s kontinuální tvorbou cen za nákup a prodej nemůže použití tohoto způsobu tvorby cen zlepšit očekávanou výnosnost investora, jelikož poskytovatel binární opce musí nabídnout takovou cenu, která mu umožní dosáhnout očekávaného zisku. Ve skutečnosti je očekávaná výnosnost investorů nižší, pokud vystoupí z pozice před vypršením platnosti opce, než pokud drží pozici až do vypršení platnosti.

²⁷ Východiska: (1) náhodná procházka pohybu kurzů (pravděpodobnost správného odhadu pohybu kurzu) - 50 %, (2) výplatní poměr nižší než 1 (v tomto případě 0,85 -> při investici 100 získá investor v případě správného odhadu vývoje hodnoty podkladového aktiva částku 85 nad rámec vložené částky, v případě nesprávného ztratí celou vloženou částku), (3) vzájemná nezávislost jednotlivých obchodů (výsledek jedné investice neovlivňuje výsledek jiné investice).

²⁸ Bod 83 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

47. Tento kombinovaný účinek ilustruje základní prvek binárních opcí odvíjející se od jejich očekávané záporné výnosnosti.
48. Závěry uvedené analýzy potvrzují také údaje o ztrátách investorů, které uvádějí některé příslušné orgány:²⁹
- a) analýza kyperského orgánu dohledu (Cyprus Securities and Exchange Commission CySEC) týkající se vzorku zákaznických účtů pro binární opce u 10 poskytovatelů binárních opcí za období od 1. ledna 2017 do 31. srpna 2017 zjistila, že v průměru 87 % zákaznických účtů za dané období utrpělo ztrátu. Průměrná ztráta na účet činila cca 480 EUR;
 - b) polský orgán dohledu (Komisja Nadzoru Finansowego, KNF) zjistil, že v roce 2016 utrpělo ztrátu 86,3 % zákazníků a v roce 2017 utrpělo ztrátu 86,4 % zákazníků;
 - c) italský orgán dohledu (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa, CONSOB) zjistil na základě průzkumu provedeného v březnu 2017 v 5 pobočkách obchodníků s cennými papíry z jiných členských států EU, které působí v oblasti binárních opcí, že neprofesionální zákazníci v Itálii investující do binárních opcí v roce 2016 utrpěli ztrátu v 74 % případů, přičemž průměrná ztráta činila přibližně 590 EUR;
 - d) britský orgán dohledu (Financial Conduct Authority, FCA) zjistil, že v roce 2016 bylo ztrátových 81 až 85 % zákaznických účtů s binárními opcemi a průměrné ztráty zákazníků se pohybovaly od 400 do 1 200 GBP.
49. Podle zprávy Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO) se nejčastější stížnosti na povolené poskytovatele spekulativních finančních produktů (binární opce jsou jejich typickým příkladem) napříč jurisdikcemi týkají výkonnosti produktů (tj. ztrát investorů), skutečnosti, že zákazníci nerozumí produktu nebo poskytované službě a souvisejícím rizikům, potíží při výběru prostředků po ukončení obchodování, agresivního, resp. klamavého marketingu a manipulace s cenami nebo obchody.³⁰
50. Analýza rozdělení výnosů binárních opcí ESMA i matematický model ČNB koreluje s údaji příslušných vnitrostátních orgánů v tom, že poukazují na vysoké riziko, že neprofesionální zákazníci přijdou o značnou část investice (často o celou investici), a vysoké riziko záporné výnosnosti.³¹ Tyto rysy doplňují také celková složitost a nedostatečná transparentnost binárních opcí, používané marketingové a distribuční praktiky a nevyhnutelné střety zájmů.
51. Tato negativa přitom nekompensuje jakákoliv možnost odpovídajícího prospěchu na straně zákazníků. Smysl binárních opcí jako zajišťovacího nástroje zásadně omezují mj. krátkodobost a fixní odměna. Naproti tomu tradiční druhy opcí se používají často právě k vyrovnání nebo omezení ceny aktiva, vůči němuž má investor přímou expozici.
52. Ve svém souhrnu představují uvedené charakteristiky mimořádně významné a reálné riziko poškození současných i potenciálních neprofesionálních zákazníků, včetně zákazníků v České republice a zahraničních zákazníků investičních podniků se sídlem v České republice.

²⁹ Bod 36 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

³⁰ Report on the IOSCO Survey on Retail OTC Leveraged Products, (FR14/2016, prosinec 2016), str. 46.

³¹ Bod 86 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

3.2.6. Rozsah potencionálních škodlivých účinků³²

53. ESMA na základě údajů, které získala od příslušných vnitrostátních orgánů, odhaduje, že počet obchodních účtů neprofesionálních zákazníků u poskytovatelů rozdílových smluv a binárních opcí usazených v EHP vzrostl z 1,5 milionu v roce 2015 na přibližně 2,2 milionu v roce 2017.³³
54. Skutečnost, že objem a rozsah obchodování neprofesionálních zákazníků s binárními opcemi v Evropské unii byly před zákazem obchodování nezanedbatelné a narůstaly, potvrzují zejména tyto informace:³⁴
- a) kyperský orgán dohledu (CySEC) odhadoval celkový počet aktivních zákazníků kyperských obchodníků s cennými papíry investujících do binárních opcí na konci druhého čtvrtletí 2017 na 401 378 v porovnání se 140 205 v roce 2015;
 - b) německý orgán dohledu (BaFin) odhadoval, že v Německu je až 30 000 investorů do binárních opcí, přičemž celkový trh v Německu roste o 4 – 5 % ročně;
 - c) britský orgán dohledu (FCA) odhadoval, že počet zákazníků obchodujících s poskytovateli binárních opcí ve Spojeném království dosahuje přibližně 40 000;
 - d) řada příslušných vnitrostátních orgánů uvedla, že binární opce jsou v jejich jurisdikci uváděny na trh a prodávány v rozsáhlém měřítku.³⁵
55. ČNB nemá data o počtu v současnosti dotčených klientů v České republice (služby v oblasti binárních opcí jsou poskytovány výhradně ze zahraničí). V řadě států EU však jde o desítky tisíc klientů. Tento vysoký počet dotčených klientů i způsob marketingu zaměřený na širokou veřejnost potvrzují, že jde zcela nebo v převažující míře o klienty neprofesionální.
56. Podle informací z rozhodnutí ESMA³⁶ se ztráty u neprofesionálních zákazníků s ohledem na výše uvedené argumenty týkají naprosté většiny dotčených klientů (zpravidla přes 80 %). Výše průměrných ztrát v zahraničí potvrzuje, že rozsah dopadů na neprofesionální zákazníky je značný. Lze proto rozumně předpokládat, že v případě nabízení binárních opcí v ČR ve větším rozsahu by byl rozsah ztrát u neprofesionálních zákazníků z ČR obdobný.
57. ČNB se proto odůvodněně domnívá, že i z hlediska rozsahu potenciálních dopadů vzbuzují běžné binární opce (k výjimkám viz dále) významné obavy o ochranu investorů, a to jak v případě investorů v České republice, tak i v případě zahraničních zákazníků investičních podniků se sídlem v České republice.

3.2.7. Typ dotčených zákazníků³⁷

58. Kvůli složitosti binárních opcí je pro zákazníky obtížné správně pochopit a posoudit skutečné riziko, které jim v souvislosti s těmito produkty vzniká, mimořádně obtížné je to pro naprostou většinu zákazníků neprofesionálních.
59. V tomto odůvodnění uvedené konkrétní vlastnosti binárních opcí (bez ohledu na dílčí rozdíly smluv o binárních opcích, k výjimkám viz dále) ukazují, že binární opce jsou pro

³² Čl. 21 odst. 2 písm. b) nařízení (EU) 2017/567.

³³ Bod 33 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

³⁴ Bod 34 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

³⁵ Report on the IOSCO Survey on Retail OTC Leveraged Products, (FR14/2016, prosinec 2016), str. 8 a násled.

³⁶ Bod 36 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795; analýza ESMA Product Intervention Analysis: Measure on Binary Options, 2018, str. 25.

³⁷ Čl. 21 odst. 2 písm. c) nařízení (EU) 2017/567.

svou povahu pro neprofesionální zákazníky zásadně nevhodné, neboť generují v naprosté většině případů ztrátu.³⁸

60. Uvedené vlastnosti binárních opcí se týkají všech zákazníků, ale výrazné jsou právě v případě zákazníků neprofesionálních. U většiny neprofesionálních zákazníků nebude investování do binárních opcí odpovídat jejich odborným znalostem a zkušenostem. Jak podrobněji popisuje část 3.3.8., jsou přitom právě neprofesionálním zákazníků tyto opce nabízeny a reklamní kampaně v některých členských státech cílí primárně na širokou veřejnost.³⁹ V řadě členských států investují do binárních opcí desítky tisíc investorů, tedy široká veřejnost (viz část 3.3.6.).
61. Stejní zákazníci mohou být dotčeni i v případě nabízení binárních opcí v České republice, resp. jejich nabízení investičními podniky z České republiky v zahraničí.
62. U profesionálních zákazníků (ze zákona i na žádost) lze naopak potřebné znalosti a schopnost informované akceptace rizik předpokládat⁴⁰ a není potřebné je chránit produktovým opatřením. K tomuto kroku nepřistoupila ani ESMA a podle informací ČNB ani další příslušné orgány v členských státech.

3.2.8. Používané prodejní techniky⁴¹

63. Binární opce jsou nabízeny neprofesionálním zákazníkům nejčastěji prostřednictvím elektronických obchodních platforem bez současného poskytování investičních služeb investičního poradenství nebo obhospodařování majetku zákazníka, se kterými je spojen vyšší standard posouzení vhodnosti investice pro zákazníka. V ostatních případech poskytování se sice v souladu s § 15i odst. 2 ZPKT vyžaduje posouzení, zda provedení obchodu s investičním nástrojem v rámci investiční služby odpovídá odborným znalostem a zkušenostem zákazníka potřebným pro pochopení souvisejících rizik, u binárních opcí je toto posouzení ale často ryze formální (což ostatně dokládají údaje zahraničních příslušných orgánů o reálném prodeji binárních opcí velkému množství neprofesionálních zákazníků, kteří zjevně neporozuměli jejich podstatě a rizikům).
64. Nedostatečné nebo formální posouzení vhodnosti binárních opcí není způsobilé zabránit tomu, aby je poskytovatelé binárních opcí nabízeli a jejich zákazníci či potenciální zákazníci do riskantních transakcí vstupovali nebo v transakcích pokračovali. Podobně to platí o posouzení přiměřenosti, např. když zákazník neposkytl žádné či poskytl nedostatečné informace o svých znalostech a zkušenostech v oblasti investování týkajících se specifického typu produktu. K tomu dochází i tehdy, pokud posouzení řádně proběhlo a skončilo negativně, v takovém případě totiž poskytovatelé binárních opcí vydají zákazníkovi jen jednoduché varování. S ohledem na střet zájmů je přitom velmi pravděpodobné, že posuzování ze strany poskytovatele binární opce bude zkresleno.
65. Společným znakem marketingových a prodejních technik uplatňovaných v odvětví binárních opcí je nabízení obchodních (peněžních a nepeněžních) výhod, jako jsou např. bonusy, a to s cílem přilákat neprofesionální zákazníky a přimět je, aby investovali do binárních opcí. Jde například o nabízení různých dáreků a bonusů, zkreslující informace na seminářích nabízených zdarma, poskytování zdánlivě jednoduchých a výhodných strategií na obchodování, možnost obchodování za snížených nákladů (například marží

³⁸ Bod 37 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

³⁹ Srov. např. tiskovou zprávu francouzského orgánu dohledu AMF „*Forex, binary options: the AMF has obtained the closure of 138 website addresses in three years*“ z 4. 5. 2018 (dostupné na www.amf-france.org).

⁴⁰ Bod 37 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁴¹ Čl. 21 odst. 2 písm. j) nařízení (EU) 2017/567.

nebo poplatků)⁴² s cílem motivovat zákazníka k aktivnějšímu obchodování s tímto produktem a odpoutat pozornost od nevýhodné podstaty produktu.

66. Bonusy a další obchodní výhody mohou odvádět pozornost od vysoce rizikové povahy produktu. Zpravidla jsou zacíleny tak, aby přilákaly neprofesionální zákazníky a podnítily je k obchodování. Neprofesionální zákazníci mohou tyto reklamní nabídky považovat za natolik atraktivní, že s cílem je získat přistupují k obchodování, aniž by věnovali dostatečnou pozornost velkému riziku, které je s binárními opcemi spojené.
67. Používání bonusových systémů čerpá inspiraci z odvětví on-line sázek. Někteří poskytovatelé uvádějící příslušné produkty na trh nabízejí „uvítací bonusy“ (za založení účtu) i bonusy založené např. na investovaných částkách.
68. Z informací obsažených v rozhodnutích ESMA⁴³ má ČNB za potvrzené, že kvalita informací poskytovaných neprofesionálním zákazníkům (například na internetových stránkách poskytovatelů) je nízká, v reklamních sděleních převažují informace o tom, jak binární opce fungují, a často je hlavním cílem vzbudit zájem o spekulativní obchodování s vidinou vysokého zisku pro zákazníky (obdobně jako u hazardní hry) a nikoliv poskytnout informace potřebné pro zodpovědné rozhodnutí neprofesionálního zákazníka.⁴⁴
69. Investiční podniky jsou povinny poskytovat korektní, jasné a neklamavé informace podle čl. 24 odst. 3 MiFID II.⁴⁵ Přesto se často používají techniky k přilákání zájmu zákazníků, které neodrážejí vhodnost binárních opcí. Běžnou praxí jsou agresivní marketingové a prodejní techniky, které nejsou v nejlepším zájmu neprofesionálního zákazníka.⁴⁶
70. Týká se to obsahu internetových stránek nebo informací uvedených v jazyce, který není národním jazykem členského státu, v němž mají být služby poskytovány, nebo uvedených v národním jazyce, ale vycházejících z překladů nedostatečné kvality, takže je pravděpodobné, že prezentované informace mohou být nesprávně pochopeny.
71. Informace k binárním opcím jsou prezentovány tak, že je důraz kladen na možné výhody související s investováním, aniž by byla korektně a jasně uvedena příslušná rizika, čímž se vyvolává z pohledu retailových zákazníků nesprávný dojem, že binární opce jsou vhodné pro všechny investory nebo že dosáhnou zisku je jednoduché.⁴⁷
72. Výše popsané marketingové a distribuční praktiky spojené s binárními opcemi jsou spojeny s nabízením běžných binárních opcí (k výjimkám ze zákazu viz dále) v řadě členských států Evropské unie a lze se důvodně domnívat, že by hrozily i v případě většího rozšíření binárních opcí v ČR.

3.2.9. Možné ohrožení důvěry investorů ve finanční systém⁴⁸

73. Kombinace značné složitosti a nedostatečné transparentnosti běžných binárních opcí, očekávaná záporná výnosnost produktu pro neprofesionální zákazníky, nedostatek racionálních důvodů pro investice do tohoto nástroje, často klamavý a agresivní marketing a distribuce, střety zájmů poskytovatelů i rozsah možných nepříznivých důsledků, to vše

⁴² Bod 43 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁴³ Rozhodnutí ESMA (EU) 2018/795 ze dne 22. května 2018, ESMA (EU) 2018/1466 ze dne 21. září 2018, ESMA (EU) 2018/2064 ze dne 14. prosince 2018, ESMA (EU) 2019/509 ze dne 22. března 2019.

⁴⁴ Např. bod 48 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁴⁵ V českém právním řádu transponováno do § 15 odst. 6 a § 15a odst. 1 ZPKT.

⁴⁶ Body 44 a 46 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁴⁷ Bod 48 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁴⁸ Čl. 21 odst. 2 písm. v) nařízení (EU) 2017/567.

přispívá k tomu, že neprofesionální zákazníci mohou přicházet o značné prostředky a v důsledku toho ztrácet důvěru ve finanční systém.

74. Vzhledem k vysoké pravděpodobnosti, že zákazníci utrpí ztrátu, by neprofesionální zákazníci, kteří nemají zkušenosti s investováním na kapitálovém trhu nebo mají zkušenosti toliko nedostatečné a jež přilákal agresivní marketing poskytovatelů binárních opcí, mohli dospět k závěru, že tyto produkty představují reprezentativní vzorek finančních (investičních) nástrojů.
75. Tuto obavu posilují vysoký počet neprofesionálních zákazníků v některých členských zemích a počet stížností týkajících se těchto produktů, jak vyplývá ze zprávy IOSCO o průzkumu IOSCO věnovaném retailovým spekulativním OTC produktům.⁴⁹

3.3. Výklad podmínky „alespoň v jednom členském státě“

76. Podle čl. 42 odst. 2 písm. a) bod (i) MiFIR pro přijetí opatření postačuje, pokud posuzovaný nástroj (případně činnost nebo praktika) vzbuzuje významné obavy o ochranu investorů alespoň v jednom členském státě.
77. Z dohledové činnosti ČNB nevyplývá, že by byly binární opce nabízeny osobami, kterým ČNB udělila povolení obchodníka s cennými papíry. Nicméně z výše provedené analýzy plyne, že binární opce vzbuzují významné obavy o ochranu investorů v každém členském státě, kde by k jejich nabízení došlo (viz část 3.2.). Povaha hrozby popsána v dalších částech odůvodnění je taková, že nepochybně může ohrozit i zákazníky v České republice, a preventivní opatření je tak opodstatněné.
78. Při výkonu dohledu nemůže ČNB sledovat jen omezený zájem investorů v ČR, ale na základě principu loajality a podle přímo účinného nařízení (čl. 42 odst. 1 MiFIR) musí brát ohled i na ochranu investorů v jiných členských státech, kteří mohou být zasaženi nabízením binárních opcí z ČR. ČNB odkazuje také na bod 48 preambule MiFIR, podle něhož je možné zákazy produktů a praktik plně chápat pouze v měřítku celé Unie. I podmínka „alespoň v jednom členském státě“ je tedy splněna.

3.4. Nedostatečnost stávajících regulačních požadavků

79. V souladu s požadavkem čl. 42 odst. 2 písm. b) MiFIR ČNB zvážila, zda uvedenou hrozbu neřeší stávající regulační požadavky podle právních předpisů Evropské unie použitelné na binární opce. Použitelné požadavky stanoví na úrovni práva Evropské unie MiFID II, MiFIR a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1286/2014.⁵⁰ Zejména jde o:
- a) požadavek poskytovat zákazníkům relevantní informace v souladu s čl. 24 odst. 3 a 4 MiFID II (transponováno do § 15a odst. 1, § 15 odst. 6 a § 15d odst. 1 až 5 ZPKT);
 - b) požadavek posuzovat vhodnost a přiměřenost investice pro zákazníka v souladu s čl. 25 odst. 2 a 3 MiFID II (transponováno do § 15h a § 15i ZPKT);
 - c) požadavek na nejlepší způsob provedení pokynů v souladu s článkem 27 MiFID II (transponováno do § 15l odst. 1 až 6, § 15m, § 15n odst. 1 až 5, § 15r odst. 1 až 5, § 731 ZPKT);

⁴⁹ Report on the IOSCO Survey on Retail OTC Leveraged Products, str. 46 (FR14/2016, prosinec 2016) (dostupné na www.iosco.org).

⁵⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1286/2014 ze dne 26. listopadu 2014 o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou.

- d) požadavky na řízení produktů podle čl. 16 odst. 3 a čl. 24 odst. 2 MiFID II [transponováno do § 7 odst. 5, § 8 odst. 5, § 12, § 12a odst. 1 písm. b) až e), písm. h), písm. i), písm. l), § 12a odst. 2 až 3, § 12d, § 12ba odst. 1 až 3 a odst. 5 až 6, § 12bb, § 13, § 12e odst. 1 až 2 § 15a odst. 3 až 5, § 15b, § 17 odst. 1 až 4 písm. a) a b) odst. 5, § 24 odst. 5 písm. a), c) a e) ZPKT];
 - e) požadavky na zjišťování a řízení střetů zájmů podle § 12 písm. b) ZPKT a čl. 33 až 43 nařízení (EU) 2017/565;
 - f) požadavky týkající se zveřejňování informací podle čl. 5 až 14 nařízení (EU) č. 1286/2014.
80. S ohledem na to, že čl. 42 odst. 2 písm. b) MiFIR odkazuje na dostatečnost pravidel Unie, ČNB v dalším textu uvádí odkazy na relevantní unijní předpisy, včetně směrnic, nikoliv na závazné předpisy české. Pravidla uvedená ve směrnicích (konkrétně v MiFID II) byla řádně transponována a platí i v České republice, jak ilustruje přehled uvedený v předchozím odstavci.

Požadavek poskytovat zákazníkům relevantní informace

81. S přijetím a implementací MiFID II (transpozice byla provedena novelou ZPKT č. 204/2017 Sb., s účinností od 3. 1. 2018) došlo k významnému rozšíření povinností investičních podniků, tj. dle ZPKT obchodníků s cennými papíry, v oblasti zveřejňování informací o nákladech a poplatcích. Nicméně pravidla založená na poskytování informací, včetně lepších informací o nákladech, sama o sobě nejsou dostatečná k tomu, aby řešila složité riziko spojené s uváděním na trh, distribucí nebo prodejem binárních opcí neprofesionálním zákazníkům.
82. Konkrétně čl. 24 odst. 3 MiFID II mj. vyžaduje, aby poskytovatelé binárních opcí zajistili, že veškeré informace, včetně propagačních sdělení, určené zákazníkům nebo potenciálním zákazníkům jsou korektní, jasné a neklamavé. Čl. 24 odst. 4 MiFID II dále vyžaduje, aby poskytovatel binárních opcí zákazníkům nebo potenciálním zákazníkům v dostatečném předstihu poskytoval relevantní informace o poskytovateli binárních opcí a jeho službách, finančních nástrojích a navrhovaných investičních strategiích, místech provádění a veškerých nákladech a souvisejících poplatcích, zejména včetně pokynů a varování týkajících se rizik spojených s investicemi do těchto investičních nástrojů a údaje, zda je daný investiční nástroj určen neprofesionálním nebo profesionálním zákazníkům.
83. Větší transparentnost v souvislosti s prováděním pokynů pomáhá zákazníkům lépe pochopit a ohodnotit praktiky poskytovatele binárních opcí v oblasti provádění pokynů, a tím pádem lépe posoudit kvalitu celkových služeb, které jsou jim poskytovány. Kromě toho lepší informovanost o tom, jak poskytovatelé binárních opcí provádějí pokyny zákazníkům, zákazníkům pomáhá při monitorování toho, zda poskytovatel binárních opcí přijal veškerá dostatečná opatření k tomu, aby dosáhl nejlepšího možného výsledku pro zákazníka.
84. Na základě popisu obav o ochranu investorů v souvislosti s binárními opcemi (zejména jejich složitostí, rizikovostí a očekávanou zápornou výnosností) je zřejmé, že poškozování investorů nelze plně a náležitě předcházet pouze uplatňováním těchto pravidel. Tento druh zveřejňování informací zákazníky dostatečně neupozorňuje na konkrétní důsledky (téměř jistá záporná výnosnost) investování do uvedených nástrojů a neřeší obavy spojené s vlastnostmi binárních opcí.
85. ČNB rovněž zvažila význam pravidel týkajících se zveřejňování informací v nařízení (EU) č. 1286/2014. Toto nařízení stanoví jednotná pravidla upravující formát a obsah

sdělení klíčových informací, které musejí poskytovat poskytovatelé strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou (dále jen „produkty s investiční složkou“) neprofesionálním zákazníkům s cílem umožnit jim pochopit hlavní rysy produktu s investiční složkou a rizika s ním spojená a porovnat jej s jinými produkty. Zejména čl. 8 odst. 3 písm. d) nařízení (EU) č. 1286/2014 a další prováděcí úprava obsažená v nařízení (EU) 2017/65⁵¹ stanoví mj. metodiku pro prezentaci souhrnného ukazatele rizik a doprovodná vysvětlení včetně toho, zda neprofesionální zákazník může ztratit veškerý investovaný kapitál nebo mu mohou vzniknout další finanční závazky.

86. Tento druh souhrnného zveřejňování informací však neprofesionální zákazník dostatečně neupozorňuje na všechny důsledky investování konkrétně do binárních opcí. Tvůrce produktu například není povinen v rámci ukazatele výkonnosti uvádět informaci o celkovém procentu účtů neprofesionálních zákazníků, kteří utrpěli ztrátu, nebo o pravděpodobnosti výskytu jednotlivých scénářů výkonnosti.
87. Samotné zveřejňování informací navíc není dostatečné v případě nástrojů, které jsou samy o sobě pro neprofesionální zákazníky příliš složité, rizikové a nevhodné.

Požadavek posuzovat vhodnost a přiměřenost investice pro zákazníka

88. Požadavky týkající se vhodnosti byly v MiFID II také posíleny, pokud jde o poskytnutí zprávy o vhodnosti zákazníkovi a upřesnění posouzení vhodnosti. Konkrétně čl. 25 odst. 2 MiFID II vyžaduje, aby poskytovatelé binárních opcí získali nezbytné informace o znalostech a zkušenostech zákazníka nebo potenciálního zákazníka v oblasti investic, pokud jde mj. o specifický druh produktu, o jeho finanční situaci, včetně schopnosti nést ztráty, a o jeho investičních cílech, včetně jeho rizikové tolerance, aby tak poskytovatel binárních opcí mohl zákazníkovi nebo potenciálnímu zákazníkovi doporučit investiční nástroje, které jsou pro něj vhodné a jsou v souladu s jeho rizikovou tolerancí a schopností nést ztráty. Požadavky týkající se vhodnosti se však uplatní pouze na poskytování investičního poradenství a obhospodařování majetku zákazníka. Proto zpravidla nemají význam pro poskytovatele binární opcí v souvislosti s uváděním na trh, distribucí nebo prodejem binárních opcí, který probíhá většinou přes elektronické platformy bez poskytování investičního poradenství nebo obhospodařování majetku zákazníka.
89. Cíle posouzení vhodnosti (posuzování produktů s ohledem na znalosti a zkušenosti zákazníků, jejich finanční situaci a investiční cíle) zůstaly oproti režimu ve směrnici 2004/39/ES⁵² v podstatě nezměněny a jak dokládají údaje v odůvodnění tohoto opatření i v rozhodnutí ESMA,⁵³ nejsou dostatečné k tomu, aby bylo možné zabránit poškozování investorů.
90. Podobně byly v MiFID II posíleny požadavky týkající se posuzování přiměřenosti investice pro zákazníka, a to zejména zúžením seznamu jednoduchých nástrojů, a tedy omezením rozsahu nástrojů, ke kterým lze poskytnout investiční službu provedení nebo

⁵¹ Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/653 ze dne 8. března 2017, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1286/2014 o sděleních klíčových informací týkajících se strukturovaných retailových investičních produktů a pojistných produktů s investiční složkou stanovením regulačních technických norem týkajících se prezentace, obsahu, kontroly a úpravy sdělení klíčových informací a podmínek pro splnění požadavků na poskytnutí těchto sdělení.

⁵² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/39/ES ze dne 21. dubna 2004 o trzích finančních nástrojů, o změně směrnice Rady 85/611/EHS a 93/6/EHS a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/12/ES a o zrušení směrnice Rady 93/22/EHS (označovaná také jako „MiFID I“).

⁵³ Bod 60 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

předání pokynu bez provedení testu vhodnosti či přiměřenosti. Binární opce představují složité investiční produkty, a proto by měly být vždy předmětem řádného posouzení přiměřenosti v souladu s čl. 25 odst. 3 MiFID II. Čl. 25 odst. 3 MiFID II vyžaduje, aby poskytovatelé binárních opcí požádali zákazníky nebo potenciální zákazníky o poskytnutí informací o znalostech a zkušenostech v oblasti investic, a to mj. v souvislosti s určitým nabízeným nebo požadovaným nástrojem, aby tak mohli posoudit, zda je nástroj pro zákazníka nebo potenciálního zákazníka přiměřený. Pokud se však poskytovatel binární opce domnívá, že produkt pro zákazníka nebo potenciálního zákazníka není přiměřený, poskytne pouze jednoduché upozornění.

91. Z předchozích částí odůvodnění vyplývá, že jak požadavky na posouzení vhodnosti, tak na posouzení přiměřenosti v souladu s platnými právními předpisy nezabránily značným ztrátám na straně zákazníků, zejména neprofesionálních, tj. obava z významného ohrožení ochrany investorů byla a je stále na místě.

Požadavek na nejlepší způsob provedení pokynů

92. Co se týče nejlepšího způsobu provedení pokynů, čl. 27 MiFID II stanoví, že poskytovatel binárních opcí musí přijmout „veškerá dostatečná opatření“ k tomu, aby při provádění pokynů dosáhl nejlepšího možného výsledku pro své zákazníky. Účastníci trhu navíc musí zveřejňovat doplňující informace a zejména poskytovatelé binárních opcí jsou povinni zveřejňovat pět nejlepších míst provádění pokynů, kde prováděli pokyny zákazníků, a výsledky, jichž při provádění uvedených pokynů dosáhli.
93. ČNB zvážila, zda by nová pravidla týkající se nejlepšího způsobu provedení pokynů mohla vyřešit alespoň některé obavy související s uváděním na trh, distribucí nebo prodejem binárních opcí neprofesionálním zákazníkům. Požadavky týkající se nejlepšího způsobu provedení pokynů mj. posilují standard provedení pokynů, jelikož vyžadují, aby poskytovatelé binárních opcí kontrolovali přiměřenost ceny navržené zákazníkovi při provádění pokynů nebo rozhodování o obchodování, včetně nástrojů vytvářených na objednávku zákazníka. Požadavky MiFID II implikují shromažďování tržních dat použitých pro odhad ceny nástroje a pokud možno porovnání s podobnými či srovnatelnými nástroji.
94. Tyto požadavky tedy mají potenciál snižovat náklady obchodování s binárními opcemi (a tím zvyšovat dostupnost binárních opcí), ale nemají dopad na jejich složitost ani na nízkou pravděpodobnost zisku zákazníka, neboť vzhledem k fakticky náhodnému vývoji ceny krátkodobých opcí je jakýkoliv poplatek rozhodujícím faktorem (podobně jako v případě kasina). Neřeší proto rizika spojená s jinými rysy nástroje, než je samotné provádění pokynů.

Požadavky na řízení produktů

95. ČNB zvážila i dopad nových pravidel týkajících se řízení produktů, která stanoví čl. 16 odst. 3 a čl. 24 odst. 2 MiFID II. Uvedená pravidla vyžadují, aby poskytovatelé vytvářející finanční, resp. investiční nástroje (tedy i binární opce) určené k prodeji zákazníkům zajistili, aby byly tyto investiční nástroje navrženy tak, aby vyhovovaly potřebám určeného cílového trhu konečných zákazníků v příslušné kategorii zákazníků, aby byla strategie distribuce produktů v souladu s určeným cílovým trhem a aby poskytovatelé binárních opcí podnikli přiměřené kroky s cílem zajistit, že investiční nástroje budou distribuovány na určeném cílovém trhu, a pravidelně přezkoumávali identifikaci cílového trhu a výkonnost produktů. Poskytovatelé binárních opcí musí rozumět investičním

nástrojům, které nabízejí nebo doporučují, posoudit slučitelnost nástroje s potřebami zákazníků, kterým poskytují investiční služby, a to též s přihlédnutím k určenému cílovému trhu konečných zákazníků, a zajistit, aby byly investiční nástroje nabízeny nebo doporučovány pouze tehdy, je-li to v zájmu zákazníka.

96. Vedle toho poskytovatelé binárních opcí, kteří by distribuovali investiční nástroj, který nevytvořili, musí mít zavedeny vhodné systémy pro získání a pochopení relevantních informací týkajících se postupu schválení produktu, včetně určeného cílového trhu a vlastností produktu. Poskytovatelé binárních opcí distribuující investiční nástroje vytvořené jinými osobami, na něž se nevztahují požadavky na řízení produktů stanovené v MiFID II, musejí rovněž mít vhodné systémy pro získání dostatečných informací o těchto finančních nástrojích.⁵⁴
97. Účelem požadavků MiFID II na řízení produktů je zúžit typ zákazníků (vymežit cílový trh), pro které by finanční nástroje byly vhodné, a kterým by tudíž měly být distribuovány. Vzhledem k vlastnostem binárních opcí (vysoká míra ztrát, očekávaná záporná výnosnost, krátkodobé smlouvy, složitá struktura cen a obecný nedostatek rozumných investičních cílů) však podle ČNB nelze určit žádný retailový cílový trh pro takové binární opce resp. všichni neprofesionální zákazníci by měli patřit do tzv. negativního trhu, tj. okruhu osob, kterým takový nástroj vůbec nemá být nabízen. Jinými slovy, nelze navrhnout binární opci vhodnou pro retailový trh, když to podstata binárních opcí vylučuje (s výhradou výjimek ze zakazu, viz dále).
98. Kromě toho, čl. 21 odst. 2 písm. c) pátá odrážka nařízení (EU) 2017/567 uvádí mezi skutečnostmi, které je třeba zohlednit při zvažování produktových intervencí, to „*zda jsou produkt nebo služba zákazníkům prodávány mimo určený cílový trh nebo zda nebyl cílový trh náležitě určen*“, tj. výslovně předpokládá, že samotná existence pravidel produktového řízení, resp. případné nedodržování těchto pravidel, nebrání použití čl. 42 MiFIR a naopak může být jedním z důvodů jeho použití.

Shrnutí nedostatečnosti stávajících regulačních požadavků

99. Navzdory výše popsaným regulačním požadavkům neprofesionální zákazníci na binárních opcích nadále přicházejí o investované peněžní prostředky a existuje významná a odůvodněná obava, že bez přijetí zakazu o ně budou i nadále přicházet.⁵⁵ Stávající požadavky MiFID II ani dalších předpisů tedy nejsou dostatečně efektivní pro řešení uvedené hrozby.
100. S ohledem na vlastnosti běžných binárních opcí, kdy se v podstatě jedná o sázky na hodnotu (úroveň) podkladového aktiva v daný okamžik (zpravidla za velmi krátkou dobu od otevření pozice), jde o produkt značně nevýhodný pro zákazníka. Současně je třeba zdůraznit výrazný střet zájmů poskytovatele binární opce, který je protistranou obchodu. Tento typ nástrojů by vůbec neměl být nabízen zákazníkům jako finanční (investiční) nástroj a měl by být regulován jako hazard. Současné regulační požadavky na finančním trhu nejsou určeny pro regulaci produktů, které svou povahou odpovídají loterii nebo jiné podobné hře.
101. Vzhledem k tomu, že požadavky unijních (a ani českých) právních předpisů zde uvedené aspekty dostatečně neřeší, nemůže je řešit ani zdokonalený dohled ve smyslu čl. 42 odst. 2 písm. b) MiFIR („*a problém by lépe neřešil zdokonalený dohled či vynucování stávajících požadavků*“). I efektivní postih v případě porušení pravidel přichází ex post a nevede

⁵⁴ Bod 67 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁵⁵ Bod 70 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

k náhradě ztráty utrpěné zákazníkem. Ani hrozba vysoké peněžité sankce nebo odejmutí povolení poskytovateli binární opce nepředstavují dostatečně odstrašující prostředek, který by mohl zabránit nabízení binárních opcí neprofesionálním zákazníkům, když jde o formu jistého zisku pro poskytovatele binární opce a tomu odpovídající očekávané ztráty neprofesionálního zákazníka. Jediným efektivním způsobem, jak těmto očekávaným ztrátám na straně neprofesionálních zákazníků zabránit, je tak přijetí zákazu.

3.5. Výjimka pro některé binární opce

102. Nicméně důvody pro vydání tohoto opatření se netýkají všech druhů binárních opcí, a ne všechny binární opce proto spadají do oblasti působnosti tohoto opatření. Z tohoto opatření obecné povahy jsou vyňaty nástroje splňující podmínky uvedené v bodě III. opatření obecné povahy.
103. První výjimka se týká binárních opcí, u nichž zákazník získá zpět alespoň vloženou částku. Takové nástroje nejsou spojeny s riziky negativních výnosů a ani dalšími riziky výše popsány. Není zřejmé, zda jsou na českém trhu takové binární opce nabízeny, ale pokud by byly, stěží by mohly vyvolávat významné obavy o ochranu investorů.
104. Dále jde o ty druhy binárních opcí, které jsou dostatečně dlouhodobé, byl k nim vydán prospekt (tj. jsou sekuritizované) a poskytovatel binární opce nebo jiný subjekt ve skupině, jejímž členem je i poskytovatel binární opce, je proti riziku plynoucímu z nich plně zajištěn. Ani u nich není pravděpodobné, že by vyvolávaly obavy týkající se významného ohrožení ochrany zákazníků, resp. nebyly zjištěny důvody pro takové obavy.⁵⁶
105. Opatření počítá s tím, že může jít o prospekt podle ZPKT nebo (zejména v případě služeb, které by byly poskytovány z České republiky) srovnatelného zahraničního předpisu upravujícího uveřejnění prospektu při veřejné nabídce cenných papírů nebo při jejich přijetí na regulovaný trh. Od 21. 7. 2019 se v Evropské unii použije nová úprava prospektu podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1129 o prospektu, který má být uveřejněn při veřejné nabídce nebo přijetí cenných papírů k obchodování na regulovaném trhu, a o zrušení směrnice 2003/71/ES.
106. Ačkoli míra složitosti tohoto specifického typu binárních opcí je srovnatelná s mírou složitosti binárních opcí obecně, požadavek na minimální dobu platnosti zásadně omezuje tyto negativní dopady pro neprofesionální zákazníky. Zákazníci si během období 90 a více dnů od prvního vydání daného nástroje mohou snadněji učinit informovanější úsudek o trhu, než je tomu v případě velmi krátké doby platnosti typické pro jinak běžně nabízené a obchodované binární opce. Časové období 90 dní nebo delší také výrazně omezuje prostor pro často opakované spekulativní obchody, které prohlubují ztráty a které jsou projevem návykového chování. Současně struktura nákladů pro neprofesionálního zákazníka omezuje rizika spojená s obvyklým modelem binárních opcí.⁵⁷
107. S ohledem na tyto skutečnosti rozhodla ČNB v souladu s čl. 42 odst. 1 věta poslední MiFIR („Zákaz či omezení se může použít za okolností stanovených příslušným orgánem nebo podléhat výjimkám stanoveným tímto orgánem.“), že na tyto binární opce se zákaz neuplatní.

⁵⁶ Body 20 a 8 preambule rozhodnutí (EU) 2018/1466.

⁵⁷ Body 12 až 18 preambule rozhodnutí (EU) 2018/1466.

3.6. Působnost tohoto opatření obecné povahy

108. V návěti čl. 42 MiFIR je uvedeno, „*Příslušný orgán může v členském státě nebo z členského státu zakázat či omezit*“. Opatření tedy může mít (i) působnost pouze vnitrostátní (dopadající na všechny investiční podniky, které by nabízely určitý finanční nástroj v České republice, včetně těch nabízejících investiční služby přeshraničně), nebo (ii) mířit na nabízení finančního nástroje z České republiky do zahraničí (zejména do členských států Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru) nebo (iii) kumulativně upravit zákaz či omezení pro oba případy.
109. ČNB podle § 2 zákona č. 15/1998 Sb., o dohledu v oblasti kapitálového trhu a o změně a doplnění dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o dohledu“) při výkonu dohledu nad kapitálovým trhem posiluje důvěru investorů v kapitálový trh zejména tím, že přispívá k ochraně investorů a rozvoji kapitálového trhu a podporuje osvětu v této oblasti.
110. Současně je nutno poukázat na ochranu investorů v EU a princip loajality k jiným členským státům, který je podstatou pravomoci podle čl. 42 MiFIR a plyne také z čl. 2 nařízení o ESMA.
111. S ohledem na to je třeba současně zabránit, aby docházelo k nabízení binárních opcí v České republice i z České republiky.⁵⁸

3.7. Přiměřenost opatření

112. Podle čl. 42 odst. 2 písm. c) MiFIR lze produktové intervence přijmout pouze, pokud je to „*přiměřené s ohledem na povahu zjištěných rizik, úroveň sofistikovanosti dotčených investorů nebo účastníků trhu a pravděpodobný účinek opatření na investory či účastníky trhu, kteří mohou držet nebo využívat finanční nástroj, ... nebo z nich mít prospěch*“.
113. ČNB se ve shodě s ESMA domnívá, že byly vyčerpány všechny možnosti, které jsou dány právně závaznými i nezávaznými nástroji v této oblasti.⁵⁹ V únoru 2014 ESMA vydala stanovisko k postupům v souladu se směrnicí MiFID II pro investiční podniky prodávající složité nástroje⁶⁰ a v březnu 2014 vydala stanovisko týkající se strukturovaných retailových produktů – osvědčené postupy pro mechanismy pro řízení produktů.⁶¹ Další varování vydaly příslušné orgány členských států, včetně ČNB.
114. Navzdory požadavkům právních předpisů popsaným výše i uvedeným varováním nadále docházelo k tomu, že neprofesionální zákazníci v souvislosti s uváděním na trh, distribucí nebo prodejem binárních opcí utrpěli značné ztráty.
115. V rámci ČNB (stejně jako předtím v ESMA) byly zvažovány méně restriktivní kroky jako
- a) povinnost prodávat a distribuovat běžné binární opce prostřednictvím poradenských služeb. Nicméně platí to, co bylo výše uvedeno, totiž že většina binárních opcí je už s ohledem na svoji podstatu a vlastnosti pro neprofesionální zákazníky zásadně nevhodná a způsobuje jim ztráty. Naopak tam, kde lze připustit nabízení některých

⁵⁸ ESMA-35-43-1776 (AFM), ESMA-35-43-1797 (KNF), ESMA-35-43-1811 (FCA) z 26. 3. 2019 (dostupné na www.esma.europa.eu).

⁵⁹ Společné stanovisko evropských orgánů dohledu *Manufacturers' Product Oversight and Governance Processes* (JC-2013-77) (dostupné na www.eiopa.europa.eu).

⁶⁰ Stanovisko ESMA *MiFID practices for firms selling complex financial products* ze dne 7. února 2014 (ESMA/2014/146) (dostupné na www.esma.europa.eu).

⁶¹ Stanovisko ESMA *Structured Retail Products - Good practices for product governance arrangements* ze dne 27. března 2014 (ESMA/2014/332). (dostupné na www.esma.europa.eu).

- binárních opcí s ohledem na jejich povahu (transparentnost, nákladovost, dlouhodobost), je přijata výjimka ze zákazu.
- b) minimální doba platnosti binárních opcí. Hlavní obavy spojené s tímto produktem by se na základě samotného takového opatření nezměnily. Zejména struktura cen binárních opcí znamená očekávanou zápornou výnosnost pro retailové investory, aniž by to bylo kompenzováno jakýmkoli zřejmým benefitem (například zajišťovací funkce, kterou plní tradiční opce).⁶² Naopak tam, kde je dána dlouhodobá splatnost binární opce a jsou splněny další podmínky, je zachována možnost tyto nástroje nabízet neprofesionálním investorům.
116. ČNB provedla rozdělení binárních opcí na ty, které na základě dostupných informací vyvolávají obavy o ochranu investorů, a ty, které podobnou obavu nevyvolávají a pro které jsou stávající nástroje podle dostupných informací dostačující. U takových binárních opcí je důvodná výjimka ze zákazu nabízení (viz část 3.5. odůvodnění).
117. Zákaz také nedopadá na profesionální zákazníky, kteří mají vyšší předpoklady pro samostatné posouzení rizikovosti investice a jsou lépe schopni posoudit vlastnosti finančních produktů. Uvedená skupina profesionálních zákazníků zahrnuje i fyzické osoby, které mají dostatečné znalosti a zkušenosti, aby mohly být klasifikovány jako profesionální zákazník na vlastní žádost.⁶³
118. Vzhledem k povaze binárních opcí (s výše uvedenými výjimkami) a zjištěnému významnému ohrožení ochrany investorů se ČNB ve shodě s ESMA domnívá, že je nezbytné, a proto i přiměřené, zakázat uvádění na trh, distribuci nebo prodej binárních opcí neprofesionálním zákazníkům. Tento zákaz řeší dané ohrožení tím, že poskytuje přiměřenou a jednotnou úroveň ochrany neprofesionálních zákazníků investujících do binárních opcí z a v České republice. Zákaz nemá škodlivý účinek na efektivnost finančních trhů, poskytovatele investičních služeb nebo na investory, který by byl neúměrný vzhledem k přínosu opatření. Podle čl. 42 odst. 6 MiFIR přitom ČNB zruší toto opatření, pokud by podmínky uvedené v čl. 42 MiFIR přestaly platit.
119. Dále lze poukázat na přínosy, které převáží případný nepříznivý dopad opatření na dotčené poskytovatele binárních opcí:
- a) významné snížení rizika zprostředkování nevhodných produktů neprofesionálním zákazníkům a souvisejících finančních důsledků, což pro ně představuje významný přínos a přínos pro finanční trhy jako celek;
 - b) snížení rizik spojených s regulatorní arbitráží u různých subjektů a v různých jurisdikcích.
120. ČNB se tudíž domnívá, že intervenční opatření zakazující uvádění na trh, distribuci nebo prodej binárních opcí (bez ohledu na to, zda se obchodují v obchodním systému nebo ne) je nezbytné pro řešení rizik v oblasti ochrany neprofesionálních zákazníků.

⁶² Bod 91 preambule rozhodnutí (EU) 2018/795.

⁶³ Viz § 2b ZPKT. Jde o osobu, která splňuje alespoň dvě ze tří kritérií: (1) v posledním roce provedla obchody v příslušné oblasti finančního trhu s investičním nástrojem ve významném objemu – průměrně alespoň 10 obchodů za čtvrtletí, (2) objem investičního majetku této osoby odpovídá 500.000 EUR, (3) praxe na finančním trhu, která vyžaduje znalost obchodů nebo služeb, alespoň 1 rok. (Obchody i praxe se posuzují vždy ve vztahu k určitému typu nástrojů).

3.8. Zákaz diskriminace poskytovatelů z jiných členských států Evropské unie

121. Podle čl. 42 odst. 2 písm. e) MiFIR nesmí mít přijímané opatření „*diskriminační účinek na služby nebo činnosti poskytované z jiného členského státu*“. Zákaz diskriminace plyne ostatně i z dalších právních předpisů a je součástí zásad právního státu.
122. ČNB má za to, že vzhledem k výše popsaným produktovým opatřením provedeným ze strany ESMA⁶⁴ poskytovatelé binárních opcí již přizpůsobili své podnikání a nabídku zákazníkům mohli zaměřit na jiné finanční nástroje a produkty.
123. Opatření vydávané ČNB je navíc co do obsahu a rozsahu totožné jako připravovaná obdobná produktová opatření v jiných členských zemích⁶⁵ a jeho působnost se vztahuje na nabízení binárních opcí v České republice všemi investičními podniky včetně těch, kteří nepodléhají dohledu ČNB. To znamená, že toto opatření nemůže mít diskriminační účinek na služby nebo činnosti poskytované z jiného členského státu.

4. NAPLNĚNÍ PROCESNÍCH PODMÍNEK PRO VYDÁNÍ OPATŘENÍ V ČESKÉ REPUBLICE

124. Podle čl. 42 odst. 2 písm. d) MiFIR má být přijímané opatření řádně konzultováno s příslušnými orgány v jiných členských státech, kterých by se opatření mohlo významně dotknout. Podle čl. 42 odst. 3 MiFIR je nutno opatření oznámit nejméně měsíc předem všem ostatním příslušným orgánům a ESMA.
125. ČNB vyzvala formou elektronické komunikace prostřednictvím ESMA příslušné orgány v jiných členských státech, aby se k takto oznámenému záměru vyjádřily ve lhůtě 15 dní. Tento postup považuje ČNB za řádnou konzultaci a tímto způsobem se na ČNB obrací ve stejné věci ostatní příslušné orgány v jiných členských státech. Žádný z příslušných orgánů v jiných členských státech na tuto výzvu nereagoval.
126. ČNB také provedla oznámení podle čl. 42 odst. 3 nařízení o trhu finančních nástrojů. Na jeho základě bylo vydáno stanovisko ESMA z 5. června 2019 ohledně produktové intervence ve vztahu k binárním opcím navržené Českou národní bankou (ESMA35-43-1967), kde ESMA shrnuje, že navržené opatření považuje za opodstatněné a přiměřené.⁶⁶
127. Podle čl. 42 odst. 2 písm. f) MiFIR má být přijímané opatření řádně konzultováno s „*veřejnými subjekty příslušnými pro dohled nad fyzickými zemědělskými trhy a pro jejich správu a regulaci podle nařízení (ES) č. 1234/2007*“.
128. ČNB identifikovala Ministerstvo zemědělství České republiky jako veřejný subjekt příslušný pro dohled nad fyzickými zemědělskými trhy a pro jejich správu a regulaci. ČNB vyzvala 24. dubna 2019 Ministerstvo zemědělství České republiky ke konzultaci k záměru zakázat uvádění na trh, distribuci a prodej binárních opcí jiným než profesionálním zákazníkům z České republiky a v České republice. Tím současně ČNB naplnila povinnost projednání návrhu opatření obecné povahy s potenciálně dotčenými orgány podle § 172 odst. 1 správního řádu. Ministerstvo zemědělství České republiky neuplatnilo k tomuto záměru připomínky.
129. Návrh tohoto opatření obecné povahy byl od 13. května 2019 do 30. května 2019 zveřejněn způsobem umožňujícím dálkový přístup v souladu s § 172 odst. 1 správního řádu ve spojení s § 199 odst. 6 zákona o podnikání na kapitálovém trhu.

⁶⁴ Srov. část 2 odůvodnění.

⁶⁵ ESMA-35-43-1776 (AFM), ESMA-35-43-1797 (KNF), ESMA-35-43-1811 (FCA) z 26. 3. 2019 (dostupné na www.esma.europa.eu).

⁶⁶ Opinion of the European Securities and Markets Authority of 5 June 2019 on the product intervention measure relating to binary options proposed by the Česká národní banka of the Czech Republic, s. 4: „*In conclusion, ESMA is of the opinion that: the national measure is justified and proportionate (...)*“.

130. Ve veřejné vyhlášce, kterou zveřejnila návrh tohoto opatření, ČNB v čl. 4 vyzvala dotčené osoby, aby uplatnily případné písemné připomínky k návrhu opatření, a to ve lhůtě do 15 dnů od zveřejnění této veřejné vyhlášky. Na tuto výzvu nikdo nereagoval a ČNB připomínky k návrhu opatření neobdržela.
131. Ani z vlastní činnosti nezjistila ČNB důvody pro změnu návrhu opatření obecné povahy a po provedení potřebných procesních kroků jej tedy vydává beze změny oproti původnímu návrhu.
132. Proti opatření obecné povahy nelze podle § 173 odst. 1 správního řádu podat opravný prostředek.

Účinnost

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti dnem 2. července 2019.

podpisy, otisk úředního razítka ČNB

Ing. Marek Mora, M.E.
viceguvernér

doc. JUDr. PhDr. Vojtěch Belling, Ph.D.
ředitel sekce regulace a mezinárodní
spolupráce

Toto opatření obecné povahy bylo zveřejněno [18. června 2019].